

ZPRÁVA O ČINNOSTI 2015

Středisko KNIHOVNA

www.mek.hranet.cz   mek@mek.hranet.cz

I.

STRUKTURA ORGANIZACE

- 1. PRACOVISTĚ:**
- 1. 1. oddělení pro veřejnost - VKIS (dospělé, dětské)
  - 1. 1. 1. výpůjční protokol a referenční služby
  - 1. 1. 2. meziknihovní výpůjční a reprografická služba
  - 1. 1. 3. reprografická služba a veřejný internet
  - 1. 2. akvizice a zpracování fondu
  - 1. 3. regionální funkce

2. INTEGROVANÁ PRACOVISTĚ:

- 1. Knihovní pobočky – místní části

II.

KULTURNĚ VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY

III.

OSTATNÍ

- 1. Péče o majetek, technologický rozvoj
- 2. Shrnutí a závěr

I.

1. PRACOVISŤE

1. 1. oddělení pro veřejnost - VKIS:

Provoz dvou veřejných oddělení (dospělé, dětské) zahrnuje činnosti výpůjčního protokolu, ústní knihovnicko-bibliografickou informatiku (referenční služby), internetovou studovnu, studovnu s příruční knihovnou a periodika, reprografické služby, individuální a kolektivní práce se čtenáři, meziknihovní výpůjční službu, meziknihovní reprografickou službu a další služby poskytované prostřednictvím programů AKS Clavius a dalších software programů sloužících plnění služeb a informatiky pro uživatele - systém ČNB (Česká národní bibliografie), JIB (Jednotná informační brána), on-line katalog, Souborný katalog SKAT, Souborný katalog ČR - Caslin, webové stránky knihovny a další on-line služby = osobní čtenářské konto, rezervační systém, upomínkový systém, prodlužování výpůjček.

K uvedeným činnostem je vedena evidence elektronická a většinou i písemná, která sleduje výkony těchto činností a následně slouží jako podklad pro zpracovávání pravidelné roční statistiky městské knihovny a jejích poboček v obslužném regionu pro ČSÚ, vede se a zakládá písemně i elektronicky. Provozní doba v týdnu rozšířena v oddělení pro dospělé o sobotu (9 – 12 hodin) a oddělení pro děti o jeden den (čtvrtek 12 – 17 hodin).

1. 1. 1. VÝPŮJČNÍ PROTOKOL A SLUŽBY ON-LINE – Srovnávací statistické ukazatele (roky 2014 – 2015)

Tab. A

Výpůjčky	Rok 2014	Rok 2015
Oddělení pro dospělé	67.297	64.344
Oddělení pro děti	15.344	16.057
Výpůjčky celkem	82.641	80.401

Tab. B

Registrace a návštěvníci	Rok 2014	Rok 2015
Registrovaní celkem	2.190	2.230
Návštěvníci celkem vč. KVČ	34.275	34.572
Z toho: návštěvníci na internetu	2.377	2.322

Tab. C

Uživatelé-návštěvníci služeb on-line	Rok 2014	Rok 2015
Návštěvníci služeb elektr. katalogu celkem	18.570	17.991
Návštěvníci uživatelského konta celkem	4.411	4.456
Počet dotazů (hledání) na našem www.katalogu	183.013	156.820

Výše uvedení ukazatelé měřitelných činností statistiky nám vykazují za sledované období roku 2015 celkový nárůst registrovaných čtenářů, fyzických návštěvníků knihovny. Zvláště potěšující je zaznamenaný nárůst ve všech ukazatelích dětského oddělení. Celkově poklesl počet výpůjček. Celkově v roce 2015 městská knihovna vykazuje celkem 47.896 návštěvníků (návštěvníci kulturních akcí + fyzické návštěvy knihovny + návštěvníci čerpající on-line služby). Počet registrovaných uživatelů je každoročně ovlivňován možností půjčovných služeb v obou odděleních knihovny na jeden čtenářský průkaz v rodině, případně i na knihovní pobočce v Drahotuších.

1. 1. 2. Meziknihovní výpůjční služba (MVS)

V roce 2015 knihovna evidovala celkem **290 požadavků** uživatelů na meziknihovní službu s požadavky z naší knihovny do jiných knihoven a plněné požadavky jiným knihovnám.

Tato služba spočívá ve vyhledávání a objednávání konkrétních titulů či časopiseckých článků z jiných knihoven České republiky, případně i zahraničí, a jejich plnění podle požadavků uživatelů a také zasílání požadovaných titulů či článků jiným knihovnám. Činnost se eviduje a dokumentuje. Tuto službu poskytují svým čtenářům i naše pobočky přes naši městskou knihovnu.

1. 1. 3. Reprografické služby

Tato služba je vykonávána při výpůjčním protokolu a souvisí také s poskytováním a vyhledáváním informací z literárních pramenů knihovny a v databázích. Je vedena evidence k této službě a dle ní bylo v roce 2015 realizováno celkem **1.121 požadavků**.

1. 2. Akvizice a zpracování fondu

V roce 2015 bylo zakoupeno, získáno darem a z grantového programu, knihovnický zpracováno a zkatalogizováno celkem **2.379** svazků knih pro městskou knihovnu + **131** svazků pro knihovní pobočky v místních částech a **666** svazků knih v rámci regionálních funkcí knihovny z účelových prostředků Olomouckého kraje pro výměnné soubory knihovních poboček ve středisku Hranice. To znamená o 555 svazků více oproti roku 2014. K této činnosti byla vedena příslušná dokumentace.

Knihovna elektronicky přispívá svými bibliograficko-knihovnickými daty nových knih do Souborného katalogu ČR v NK Praha a do Souborného katalogu Clavia (SKAT).

Podobně jako se zpracovávají přírůstky, tak byly zpracovávány i **úbytky** při aktualizaci knihovního fondu. Knižní úbytky během roku činily v městské knihovně **2.420 svazků**. Vyřazené knihy byly zpracovány v úbytkovém systému, provedena nabídková povinnost a pak nabídnuty veřejnosti prostřednictvím jarní a podzimní knižní burzy.

Tato kapitola výčtem činností zahrnuje akvizici knih a periodik a následné jejich zpracování (=technická kontrola knih, označení vlastnictví, přírůstková čísla, vnější označení, obalování a elektronickou katalogizaci s tiskem čárových kódů). Vede se příslušná dokumentace – dodací listy s přírůstkovými čísly, hlavní akviziční karta přírůstků a úbytků, karty pohybu fondu v městské knihovně po odděleních a všech střediskových poboček (přírůstky, úbytky, výměnné soubory – pohyb fondu na kartách, dodací listy výměnných souborů). Tato činnost mimo jiné je součástí každoročně zpracovávaných statistických výkazů za městskou knihovnu a každou knihovní pobočku ve středisku pro ČSÚ písemně i elektronicky. Přírůstky knihovního fondu jsou tvořeny vlastními finančními zdroji, z grantu „Česká knihovna“ a dary fyzických a právnických osob. Průběžně prováděna údržba a opravy knihovního fondu.

Srovnávací ukazatelé akvizice a zpracování, zpracování úbytku za období 2014 – 2015:

Tab. D

Knihovní fond vč. RF - přírůstky	Rok 2014	Rok 2015
Akvizice a zpracování MěK + integr. pob.	1.955	2.510
Pro RF a obce střediska do stálého fondu	843	877
Aktualizace – úbytky KF MěK	1.675	2.420

1. 3. Regionální funkce:

V roce 2015 naše organizace nadále plnila funkci knihovny pověřené regionálními funkcemi (dále RF) pro regionální oblast střediska Hranice a střediska Městské knihovny v Kojetíně. Veškeré služby v rámci RF byly poskytovány 21 pobočkám ve středisku Hranice a 10 knihovnám střediska Městské knihovny v Kojetíně na základě vzájemných smluv (VK Olomouc, Olomoucký kraj), smlouvou o přenesení RF, formou nákupu služeb (Městské kulturní středisko Kojetín). Finančně jsou všechny činnosti RF garantovány Olomouckým krajem podle § 11, odst. 3, zák. č. 257/2001 Sb. – knihovní zákon, včetně mzdy 1 pracovního úvazku. V roce 2015 organizace MKZ Hranice ve středisku knihovna hospodařila s finančním příspěvkem ve výši 549.721,- Kč.

Výkon regionálních funkcí v Městské knihovně Hranice zahrnoval během roku 2015 tyto činnosti:

- Poradenská a konzultační činnost pro základní pobočky střediska – realizováno: jedenkrát aktiv dobrovolných knihovníků, 21 metodických návštěv v knihovnách našeho střediska a v MĚK Kojetín (metodické zápisy), poskytnuto 33 odborných konzultací dobrovolným knihovníkům a starostům obcím osobně nebo e-mailem včetně metodické a konzultační služby Městské knihovně v Kojetíně. Starostům obsluhovaných knihoven zaslána zpráva o plnění RF v jejich knihovně za dané období.
- Tvorba, distribuce a cirkulace výměnných souborů pro základní knihovny – městská knihovna pro výměnné soubory nakoupila, zkatologizovala, zpracovala celkem **666 svazků** knih pro hranické středisko z finančních prostředků Olomouckého kraje. Během roku bylo vytvořeno v hranickém středisku celkem 42 výměnných souborů z nově nakoupených a zpracovaných knih v průměru po 16 svazcích v každém novém souboru a ty byly ve dvou cyklech (jarní a podzimní) distribuovány na jednotlivé pobočky. Jedná se o tzv. cirkulaci výměnných souborů – v roce 2015 bylo vyměněno mezi pobočkami celkem 3.709 svazků knih ve 182 souborech. V rámci RF bylo také knihovnický zpracováno 211 knih, které byly nakoupeny z prostředků obcí nebo poskytnuty darem.
- Revize a aktualizace knihovních fondů základních knihoven – v hodnotícím roce proběhly na 5 knihovnách hranického střediska aktualizace KF a následné revize knihovního fondu (MK Drahotuše, Lhotka, Slavíč, Valšovice, Velká) a mimořádně aktualizace v MK Olšovec (přestěhování knihovny). Počet aktualizovaných a revidovaných svazků těchto poboček činil celkem 17.073 svazků. Revize byly prováděny elektronicky. Z výsledků aktualizací a revizí byla zpracována příslušná dokumentace k úbytkům (odpisy v přírůstkových seznamech, revizních katalozích, seznamy vyřazených knih, karty pohybu fondu – celkem 867 svazků knih) a zpracovány zápisy o revizích. Ve spolupráci s knihovníky a obcemi provedena burzovní nabídka v jednotlivých knihovnách.
- Podpora při zpracování statistiky v rámci střediska – prostřednictvím městské knihovny byly zpracovány statistiky za všechny knihovny ve středisku knihovny Hranice na základě písemných podkladů z jednotlivých knihoven a obcí. Této statistice podléhala všechna data výpůjčního protokolu, přírůstky, úbytky fondu, služby, kulturně vzdělávací činnost, návštěvníci u internetu, virtuální návštěvy webových stránek, služby on-line (katalog, databáze uživatelů aj.), data ekonomické povahy. Celkem bylo zpracováno v rámci střediska včetně městské knihovny 22 statistických výkazů. Statistiky zpracovány na příslušných formulářích a v elektronickém programu StatExcel i za středisko Kojetín (10 knihoven). Vše doplněno souhrnným komentářem k vykazovaným hodnotám. Zvlášť byla také zpracována statistika a zpráva o činnostech regionálních funkcí a plán činnosti RF na další období, finanční vyúčtování za sledované období a vše poskytnuto Vědecké knihovně v Olomouci a Olomouckému kraji dle smlouvy.
- Další služby – servis knihovního systému Clavius v naší knihovně a na pobočce v Drahotuších zajišťoval pověřený servisní technik na základě servisní smlouvy uzavřené mezi naší městskou knihovnou a firmou LANius, s. r. o.
- Administrativa – k veškerým činnostem RF je vedena dokumentace, plány činnosti, výroční zprávy, komentáře, statistiky, různé protokoly, přírůstkové dodací listy KF,

úbytkové seznamy KF, zápisy metodických návštěv, protokoly o revizích a jiné, prezenční listiny, podklady účetních a mzdových operací.

• Ostatní:

1. Retrokatalogizace knihovního fondu poboček – prováděna průběžně během roku v AKS Clavius – v roce 2015 byla dokončena retrokatalogizace knihovního fondu pobočky Střítež nad Ludinou.
2. Průběžně prováděna aktualizace webových stránek poboček
3. Zpracovány statistiky plnění regionálních funkcí se zprávou o činnosti za pololetí a za rok 2015.
4. Spolupráce při přípravě MK Černotín před soutěží Obec roku 2015 (3. místo)

Plnění výše uvedených činností v rámci RF středisko knihovna Hranice zajišťovala jedním úvazkem. Některé činnosti vyžadující specializovanou odbornost, kompetentnost nebo kolektivní práci byly realizovány s přispěním ostatních zaměstnanců. Týkalo se hlavně cirkulace výměnných souborů, revize a aktualizace, kompletní statistiky střediska, plánů a zpráv o činnosti, statistiky RF, účetnictví, vedení části dokumentace, metodiky.

2. INTEGROVANÁ PRACOVISŤE

1. 2. Knihovní pobočky v místních částech

Součástí střediska knihovny zůstává nadále šest knihovních poboček v místních částech města - Drahotuše, Lhotka, Slavíč, Uhřínov, Valšovice, Velká, které zajišťují VKIS v oblasti své působnosti. Tyto služby plní dobrovolní knihovníci na základě dohody o pracovní činnosti. Pobočka Drahotuše je vedena jako profesionální pobočka s 15 provozními hodinami týdně.

Integrované pobočky – statistika výpůjčního protokolu roku 2015 v porovnání s předchozím obdobím:

	<u>rok 2014</u>	<u>rok 2015</u>
Výpůjčky celkem	5.811	5.432
Registrovaní čtenáři	177	179
Počet návštěvníků celkem	2.091	1.869

Z celkového počtu návštěvníků návštěvníci u internetu 121

V **MK Drahotuše** proběhly 2 kulturní akce pro žáky ZŠ (5. třída) – beseda o knihách, knihovně a jejích službách; divadelní představení o pěti dětech, které zahrály rodičům a jiným dospělým pohádku Kašpárkův smích.

II.

KULTURNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Středisko knihovna v této oblasti spolupracuje se všemi stupni škol ve městě a v místní části Drahotuše, s neziskovými zájmovými organizacemi, občanskými sdruženími a ostatními kulturními zařízeními ve městě. Pravidelně jsou prováděny v knihovně pro žáky ZŠ a speciální školy, pro klienty sociálního zařízení Archa, dětský domov a studenty SŠ vzdělávací interaktivní knihovnicko-bibliografické a literární besedy, knihovnické lekce podporující čtenářství a rozvíjející orientaci v informačních databázích knihovny. Patří sem i uplatňování různých forem individuální práce se čtenářem obou oddělení – informační kampaň v oblasti on-line služeb, knihovnicko-bibliografická informatika a referenční služby.

V roce 2015 bylo městskou knihovnou realizováno celkem 64 vzdělávacích a kulturních akcí s celkovou účastí 1.499 návštěvníků. Z toho 52 akcí vlastní a 12 akcí s přednášejícím nebo účinkujícím hostem. Počet akcí i návštěvníků je srovnatelný z předchozím sledovaným obdobím (viz tab. E).

Kromě cyklických knihovnických lekcí, besed a interaktivních pořadů pro žáky ZŠ a studenty SŠ zde uvádíme další kulturní a vzdělávací akce pro veřejnost:

„Březen – měsíc čtenářů“: motto: Nejlepší čtenář je táta

1. Jarní burza vyřazených knih
2. „Já a táta v knihovně“ – výzva do rodin malých čtenářů a čtenářek s cílem podpořit a povzbudit tatínky, aby věnovali svým dětem malý kousek ze svého času, který spolu stráví v knihovně. Kromě společného čtení a výběru knih dostalo každé dítě malý dárek a tatínkům byla nabídnuta káva nebo čaj zdarma. (účast: 28 otců a s nimi 36 dětí)
3. Beseda s promítáním se spisovatelem literatury faktu Milanem Zachem Kučerou „Skryté kapitoly války“ – u příležitosti 70. výročí konce druhé světové války (3. 3.)
4. Hitparáda besed, knihovnických lekcí, společného čtení pro školy a MŠ

Duben – „Knihy mají zelenou“ – u příležitosti Světového dne knihy jsme připravili akci Knihy a časopisy do ordinací lékařů ke zkrácení čekání. Vyřazené knihy a časopisy, které zbyly z jarní burzy, jsme rozvezli do čekáren praktických a dětských lékařů po městě. Rozečtenou knihu nebo časopis si mohli návštěvníci lékaře vzít s sebou domů.

Květen – akce Tematické kufříky – dětské oddělení připravilo a zahájilo půjčování dvou nových tematických kufříků (Dinosauři a Víly a princezny).

Pořad „Jsem sestra Arnošta Lustiga“ – hosté Hana Lustigová–Hnátová a Daniel Dobiáš. Autentické vzpomínky na prožité pobyty v koncentračních táborech Terezín a Osvětim prokládané zhudebněnými texty básní dětí z koncentračních táborů, které nepřežily. Pro studenty gymnázia. Účast 213 studentů. (16. 4. 2015)

„Hranická literární akademie 2015“, 4. ročník

5 literárně vzdělávacích literárních přednášek pro veřejnost:

- „Viděl jsem na nebi kometu... aneb Smutek Marka Twaina“ (30. 4.) – u příležitosti 105. výročí úmrtí a 180 let od narození)
- „Hledání Antoine de Saint-Exupéryho“ (28. 5. 2015). U příležitosti 115. výročí narození a 70. výročí ukončení druhé světové války
- „Padouch nebo hrdina? aneb Život a dílo markýze de Sade“. U příležitosti 275. výročí narození (17. 9. 2015)
- „R. S. mezi dvěma F. X. aneb Citový problém české spisovatelky Růženy Svobodové 95. výročí úmrtí spisovatelky a 155. výročí narození F. X. Svobody (15. 10. 2015)
- „Nejsou mezi námi... stručný průvodce literárními Hranicemi I. část. (26. 11. 2015)

Přednášel Mgr. Daniel Jakubíček, Ph. D..

Tento 4. ročník se uskutečnil díky finanční podpoře Ministerstva kultury ČR v rámci projektu Knihovna 21. století.

Týden knihoven (5.– 11. 10. 2015) – motto: „Zažijte knihovnu jinak“

- Autorské čtení s besedou „Ve stínech za zrcadlem aneb Život s psychózou“ za účasti obou autorek stejnojmenné knihy Markéty Bednářové a Libuše Horké. Autentické vyprávění o problémech s psychózou, schizofrenií. Ve spolupráci s hranickou regionální koordinátorkou programu „Rodiče sobě“ za podpory České asociace pro psychické zdraví. (5. 10.)
- Podzimní burza knih
- „Výšlap na věž za pohádkovým hrdinou“ – nabídka pro děti a jejich rodiče. Účastníky se sladkostmi vítal na věži Maxipes Fík.

Další kulturně vzdělávací akce ve spolupráci s ostatními organizacemi:

- Pořadatel CPR Jitřenka – 3 přednášky ve studovně knihovny: Nejvíce se vyplatí plýtvat časem na děti, Výchova dětí krok za krokem, Večer pro táty.

Tab. E

Kulturně vzdělávací činnost	Rok 2014	Rok 2015
Akce pro děti do 15 let	47	46
Akce pro veřejnost a studenty	17	12
Ostatní akce ve spolupráci, marketingové aj. akce	7	6

Knihovna opět v roce 2015 dobrovolníkem celonárodní sbírky Světluška

(13. ročník sbírky V září světlušky září)

Dárek, který bude těšit celý rok – marketingová a propagační akce před vánocemi s cílem získat další čtenáře a uživatele knihovny

V rámci spolupráce a podpory kultury, vzdělávání a kvalitního trávení volného času v našem regionu městská knihovna umožňuje ve svých prostorách propagaci akcí a aktivit ostatních středisek MKZ, škol, neziskových a zájmových organizací, občanských sdružení a spolků města i v místních částech.

Během roku byla prováděna průběžně editace webových stránek knihovny, správa facebooku, na webu tvorba paratextů k vybraným knižním novinkám městské knihovny s cílem propagovat kvalitní četbu - beletrii i naučnou literaturu pro děti i dospělé.

III.

OSTATNÍ

Péče o pracovní prostředí a majetek, technologický rozvoj.

V rámci modernizace katalogizace byl v červnu realizován přechod katalogizačního formátu UNIMARC na MARC21 a knihovna tak zahájila katalogizaci již podle moderních pravidel RDA. Podaný projekt - finančně podpořeno grantem Ministerstva kultury ČR - VISK3.

2. Shrnutí a závěr

V roce 2015 se naší organizaci podařilo zvládnout téměř všechny plánované činnosti, v oblasti kulturně vzdělávacích aktivit. Dvě z plánovaných kulturně vzdělávacích akcí však bylo nutno přeložit na rok 2016 z provozních důvodů střediska kultura. Stoupl počet u ukazatelů v dětském oddělení (výpůjčky, registrovaní čtenáři i návštěvníci). Klesl však počet registrovaných uživatelů v dospělém oddělení, který může být ovlivňován možností využívání jednoho čtenářského průkazu pro více uživatelů (př. v rodině) a zároveň i ve všech odděleních a na pobočce v Drahotuších, přičemž počet výpůjček ani návštěvníků nijak výrazně nepoklesl. Tato možnost je respektována a je prioritně zacílena převážně na sociálně slabší rodiny s více dětmi a pro seniory.

Díky zvýšenému finančnímu příspěvku na nákup knih se zvýšil počet nových knih oproti předchozímu období o 555 kusů knih, kdy knihy do stálého fondu jsou poskytovány i pobočkám v místních částech, hlavně pro MK Drahotuše (profesionální pobočka s 15 hodinami provozní doby).

Provozní doba knihovny byla rozšířena o provoz dospělého oddělení v sobotu od 9 do 12 hodin a v dětském oddělení rozšířen provoz o jeden den (čtvrtek od 12 do 17 hodin).

Knihovna se také každoročně zapojuje do grantového programu Česká knihovna, kde je možnost dle pravidel získat zdarma kvalitní knihy českých autorů.

Na regionální funkci pro náš obslužný region byla poskytnuta v roce 2015 částka ve výši 549.721,- Kč.

Hranice 25. 1. 2016

Marie Jemelková
vedoucí knihovny